

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Міністру соціальної
політики України
Оксані ЖОЛНОВИЧ**

**Голові Національної соціальної
сервісної служби України
Василю ЛУЦИКУ**

**Голові Тернопільської обласної
військової адміністрації
Володимиру ТРУШУ**

**Голові Кременецької міської ради
Андрію СМАГЛЮКУ**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого виявлено порушення прав людини у діяльності відділення надання соціальних послуг в умовах цілодобового

перебування Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради Тернопільської області (с. Великі Бережці) (далі – відділення).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, а також погіршення умов перебування підопічних в інтернатних закладах.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час відвідування відділення групою НПМ 09.05.2023 виявлено порушення прав людини та суттєві недоліки у діяльності вказаної установи, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Системний та комплексний характер виявлених порушень прав людини у діяльності зазначеного закладу може свідчити про нездійснення Міністерством соціальної політики України, Національною соціальною сервісною службою України як центральними органами виконавчої влади належного контролю за дотриманням державних стандартів та вимог законодавства під час надання соціальних послуг.

У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних та персоналу закладу у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Спостереження за станом здоров'я та організацією надання медичної допомоги (у тому числі відповідно до призначень лікарів) згідно з абзацом чотири пункту 1 розділу VIII Державного стандарту визначено одним із основних заходів, що складають зміст соціальної послуги стаціонарного догляду.

У порушення пункту 15 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», підпункту 5 пункту п'ятого

Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, у закладі відсутня ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Харчоблок закладу не відповідає вимогам статті 22 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та потребує термінового проведення ремонтних робіт, оскільки виявлені пліснява та грибок можуть мати негативний вплив на стан здоров'я підопічних.

На складі зберігаються продукти харчування, строк придатності яких спливає, що свідчить про недотримання гігієнічних вимог, передбачених Законом України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

У відділенні не забезпечено вільного безперешкодного доступу підопічних, у тому числі ліжкових хворих, до питної води, що є порушенням пунктів 33, 35 Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (СРТ/Inf (98) 12) та статті 7 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення».

У приміщенні відділення не дотримано вимог безбар'єрності (ребра першої та останньої сходинки сходових маршрутів не промарковані засобами тактильного орієнтування, відсутні тактильні інформаційні покажчики шрифтом Брайля), попри те, що у закладі перебувають підопічні з порушенням зору.

Також відсутні бічні поручні на пандусі у порушення вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (далі - ДБН В.2.2-40:2018).

Окрім того, у супереч ДБН В.2.2-40:2018 приміщення закладу та санітарно-гігієнічні кімнати не пристосовані для потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

У порушення вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (далі - ДБН В.2.2-18:2007) фактична норма площі на одного підопічного в окремих кімнатах закладу на день відвідування складала від 3 до 5 м², тоді як має бути не менше 8 м².

В єдиній санітарно-гігієнічній кімнаті на першому поверсі двері не зачиняються, у житлових кімнатах відсутні ширми, що не забезпечує приватності при справлянні фізіологічних потреб та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007.

Не забезпечено дотримання санітарних норм і правил у приміщенні пральні.

У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857, у відділенні не створено належних умов для проживання підопічних, а саме:

недостатня кількість столів та стільців;
відсутні кнопки виклику на допомогу (дзвінок);
в окремих кімнатах відсутні шафи для одягу;
відсутня накладка на унітаз, що створює незручності підопічним під час користування ним;
відсутні інструкції з пожежної безпеки та правила поведінки з електроприладами.

У порушення вимог Порядку розслідування та обліку нещасних випадків не виробничого характеру, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.2001 № 270, у відділенні відсутній журнал реєстрації тілесних ушкоджень.

До функціональних обов'язків персоналу закладу не включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки відповідно до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання.

Відповідно до ст. 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» переважна більшість утриманців місць несвободи з тих чи інших причин належить до переліку суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу, гарантовану державою, яка полягає у здійсненні заходів захисту, процесуального представництва, наданні допомоги у складанні процесуальних документів. Проте, у закладі не налагоджена співпраця з місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги, що призводить до порушення права підопічних на професійну правничу допомогу.

Крім того, на інформаційних стендах відділення відсутня інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у т.ч. Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні і персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до пункту 5 частини другої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», підпункту 3 пункту 5 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Міністерство соціальної політики України здійснює державний контроль за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги», вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, а також контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій;

відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783, пунктів 1, 2 Порядку здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1035, Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг, проводить моніторинг та оцінювання якості надання соціальних послуг, а також моніторинг дотримання надавачами соціальних послуг вимог законодавства під час надання соціальних послуг;

відповідно до пункту 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», а також частини третьої статті 13 Закону України «Про соціальні послуги» до відання обласних державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території, реалізація державної політики та здійснення заходів для забезпечення соціального захисту осіб, а також здійснення контролю за додержанням вимог законодавства;

відповідно до статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військові адміністрації на відповідній території здійснюють повноваження, зокрема із: управління закладами освіти, установами освіти, закладами охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, надавачами соціальних послуг, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними, підлітковими закладами за місцем проживання; організації їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; організації надання ними послуг, у тому числі соціальних,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Міністерству соціальної політики України, Національній соціальній сервісній службі України розглянути подання та вжити заходів в межах компетенції, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг відділенням надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради Тернопільської області (с. Великі Бережці), а також в межах здійснення контролю за діяльністю відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації, надати оцінку діям чи бездіяльності відповідних посадових осіб Тернопільської обласної військової адміністрації.

2. Тернопільській обласній військовій адміністрації та Кременецькій міській раді розглянути подання, вжити:

невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, у тому числі на медичну допомогу та належні умови утримання, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності відділенням надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування

Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради Тернопільської області (с. Великі Бережці);

організаційних заходів щодо отримання закладом ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, передбаченої Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності», введення та заповнення посад спеціалістів, задіяних у реабілітаційному та абілітаційному процесах, а також розглянути питання облаштування укриття у відділенні відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, проведення поточного ремонту приміщення харчоблоку у відділенні надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради Тернопільської області (с. Великі Бережці) та забезпечення відділення м'яким, твердим інвентарем.

3. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

4. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування відділення надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради Тернопільської області (с. Великі Бережці) на 8 арк. у 1 прим. (кожному адресату).

Уповноважений

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Захаров Руслан (050) 967 95 51

